

บทคัดย่อ

การทดสอบและวิจัยการเลี้ยงผึ้งเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชและคุณภาพน้ำผึ้งได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูง 4 แห่ง ได้แก่ สบเมย ห้วยเป้า ปางมะโอ และป่าแป๋ โดยได้ดำเนินกิจกรรม 1) การทดสอบเทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งพันธุ์และผึ้งโพรงที่เหมาะสมร่วมกับเกษตรกรบนพื้นที่สูง มีเกษตรกรร่วมทดสอบในกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 39 ราย และนอกกลุ่มเป้าหมาย 6 พื้นที่ จำนวน 37 ราย (ผาผึ้ง-ศรีคีรีรักษ์ โหล่งขอด ปางแดงใน ป่าเกี้ยวใหม่ แม่แฮหลวง และศูนย์ฯ ห้วยโป่ง -ห้วยน้ำกิน) ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลี้ยงผึ้งและผลิตน้ำผึ้งที่มีคุณภาพจำนวน 1,094 กิโลกรัม สร้างรายได้ 328,200 บาท 2) การศึกษาวิธีการป้องกันศัตรูผึ้งที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง พบว่าศัตรูพืชที่พบและเข้าทำลายประชากรผึ้งที่สำคัญ 3 ชนิด คือต่อหัวเสื่อ หนอนกินไขผึ้ง และมด วิธีการจัดการได้แก่ การทำความสะอาดบริเวณรอบๆ แปลง ไม่ให้เกิดวัชพืชขึ้นรอบรัง นอกจากนี้การใช้เหยื่อล่อ โดยใช้ขี้้นเนื้อไม่ผสมสารเคมีใดๆ แขนงไว้กับไม้ และปักบริเวณรอบๆ รังผึ้งสามารถป้องกันไม่ให้ตัวต่อเข้ารังได้ผลดีที่สุด 3) การศึกษาดันแบบรังเลี้ยงผึ้งพันธุ์ในรูปแบบน้ำผึ้งคอนหรือรวงน้ำผึ้งสำเร็จรูป 2 ชั้น ผลิตจากไม้บนพื้นที่สูงได้แก่ ไม้ต้นตีนเป็ดและไม้ฉำฉา โดยชั้นล่างเป็นชั้นประชากรผึ้งปกติแบบได้หวน แต่ลดขนาดลงจากที่สามารถใส่คอนผึ้งได้ 4-5 คอน สามารถเลี้ยงผึ้งและผลิตคอนน้ำผึ้งในระยะเวลา 5 เดือน และสามารถเก็บเกี่ยวน้ำผึ้งโดยดันแบบรังสามารถให้ผลผลิตน้ำผึ้งในงานทดสอบเบื้องต้นได้จำนวน 3,000 กรัม เฉลี่ย 1,000 กรัมต่อรัง ซึ่งหากขายจะได้มูลค่า 1,000 บาท/ครั้ง 4) การศึกษาวิธีการลดความชื้นของน้ำผึ้งจากผึ้งโพรงเพื่อให้ได้คุณภาพ ผลการทดสอบพบว่า การลดความชื้นด้วยการระเหยความชื้นในน้ำผึ้งระบบเปิดและระบบปิดที่อุณหภูมิ 55 และ 65 องศาเซลเซียส สามารถรักษาคุณภาพของน้ำผึ้งหรือโภชนาการน้ำผึ้งไว้ได้ตามเกณฑ์กำหนดมาตรฐานของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 211) ปี พ.ศ. 2543 เรื่อง น้ำผึ้ง และพบว่า วิธีการลดความชื้นด้วยการระเหยความชื้นในน้ำผึ้งระบบปิดที่ใช้อุณหภูมิสูง 65 องศาเซลเซียส ทำให้ความชื้นลดลงได้มากที่สุด และสามารถเพิ่มความหวานในน้ำผึ้งมากที่สุด 5) การจัดเตรียมเอกสารและจัดทำคู่มือการเลี้ยงผึ้งโพรงและวิธีการเก็บเกี่ยวน้ำผึ้งให้มีคุณภาพตามมาตรฐานโครงการหลวง ได้จัดทำคู่มือการเลี้ยงผึ้งเพื่อใช้เป็นสื่อเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับเกษตรกรบนพื้นที่สูง จำนวน 2,000 เล่ม

คำสำคัญ : น้ำผึ้ง ลังเลี้ยงผึ้ง รวงน้ำผึ้งสำเร็จรูป พื้นที่สูง